

Úloha odbornej pomoci na rok 2016

č. 47

Hodnotenie rizík prípravkov na ochranu rastlín pre opeľovače a spravovanie toxikologicko-informačného centra pre včely a pesticídy

Popis úlohy:

NPPC – VÚŽV Nitra – Ústav včelárstva v Liptovskom Hrádku je podľa zákona č. 405/2011 Z.z. o rastlinolekárskej starostlivosti odborné pracovisko poverené vykonávať hodnotenie rizika prípravkov na ochranu rastlín v oblasti ekotoxikológie, konkrétne z hľadiska rizika pre včely a iných opeľovačov. Na základe tohto poverenia ústav plní rad úloh – napr.: spolupracuje s UKSUPom, s EFSA a EK v oblasti hodnotenia rizík prípravkov na ochranu rastlín, účinných látok, safenerov, synergentov, adjuvantov a základných látok, vyjadruje sa k použitiu prípravkov na ochranu rastlín v osobitných oblastiach, vypracováva systém národnej klasifikácie prípravkov na ochranu rastlín z hľadiska rizika pre včely a necieľový užitočný hmyz a navrhuje opatrenia na zníženie rizika, vypracováva hodnotiace správy, odborné posudky a stanoviská k použitiu prípravkov na ochranu rastlín, monitoruje vplyv prípravkov na ochranu rastlín na včelstvá a kvalitu včelích produktov.

Nové účinné látky s insekticídnym a fungicídnym účinkom nehrozia len akútnym rizikom poškodenia dospelých včiel, ale pri hodnotení rizika je potrebné zohľadniť aj chronickú toxicitu prípravkov, a preto je potrebné overiť pôsobenie subletálnych dávok týchto prípravkov na vývojových štádiách včiel.

V prípade vysokého rizika úhynu včiel v dôsledku použitia prípravkov na ochranu rastlín je možné usmerniť pestovateľov k správnej aplikácii prípravkov, a tým sa môže predchádzať otravám včiel a iných opeľovačov.

Veľmi dôležité je pred samotným registrovaním prípravkov posúdiť možnú mieru negatívneho dopadu na včely a iných opeľovačov a navrhnúť správny postup pri aplikácii prípravkov tak, aby sa minimalizovalo riziko poškodenia – risk management. Odhad rizika pre včely pri používaní prípravkov na ochranu rastlín je dôležitý aj z hľadiska zabezpečenia hygienickej neškodnosti včelích produktov, hlavne medu a peľu.

Každý prípad hromadného úhynu alebo výrazného oslabenia včelstiev treba hodnotiť v jednotlivých lokalitách SR individuálne, nakoľko každý z nich môže byť zapríčinený inými faktormi. Preto Ústav včelárstva poskytuje informačnú službu pre chovateľov včiel, veterinárnych lekárov i pestovateľov o rizikách prípravkov na ochranu rastlín pre opeľovačov a zároveň je tiež miestom, kde sa sústreďujú všetky informácie o intoxikáciách včelstiev.